

PROJEKT IZGRADNJE MALEČNIŠKE CESTE

mag. Gregor Ficko

Regionalna cesta R3-709 predstavlja prometno povezavo mesta Maribor s kraji v njegovem zaledju in predstavlja prometno vpadnico v mesto iz smeri Malečnika. Cesta poteka od naselja Melje proti naselju Malečnik in predstavlja najkrajšo povezavo vzhodnega dela mesta s centrom mesta. Cesto so v sredini sedemdesetih let prejšnjega stoletja zaprli za ves promet zaradi krušenja kamenja s klifne stene Meljskega hriba. Vozišče je bilo v makadamski izvedbi, deloma zaraščeno in neprevozno na dolžini 650 m. V letu 2002 je bil v sklopu izgradnje servisnih cest za gradnjo odseka avtoceste med Zrkovsko cesto in priključkom v Pesnici rekonstruiran del ceste mimo Gostišča Črni Baron v dolžini 1.100 metrov in leta 2004 v sklopu izgradnje črpališča za centralno čistilno napravo v melju še odsek v dolžini 270 metrov. Zaradi zapletov z zemljišči pa na teh 650 m dela niso bila v celoti dokončana, zato je bilo vozišče makadamsko, delno zaraščeno in posledično neprevozno. Direkcija RS za ceste kot upravljalec tega odseka je projekt posodobitve ceste pod Malečnikom uvrstila v Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013, s čimer je bil izpolnjen prvi predpogoj za črpanje finančnih sredstev in sofinanciranje iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Investicija je glede na obstoječe stanje ceste zajelo novogradnjo cestnega odseka v dolžini 780 m, saj je bilo potrebno celotno območje urediti s podpornimi in opornimi konstrukcijami, zaradi zaščite pred padajočim kamenjem iz Malečniškega hriba pa zgraditi tudi armiranobetonsko galerijo dolžine 210 m in urediti priključevanje na Malečniškem mostu. V sklopu projekta so bili zgrajeni še hodniki za pešce z obojestransko kolesarsko stezo, oporne in podporne konstrukcije v skupni dolžini 342 m, krožišče pri Malečniškem mostu, ureditev potoka iz Zokove grabe v dolžini 651 m, komunalni vodi, odvodnjavanje, podhod za plazilce, javna razsvetljava ter prometna oprema in signalizacija.

Slika 1: Gradnja armiranobetonske galerije

Gradnja ceste je potekla na varovanem območju Nature 2000, ki je posebno varstveno in ohranitveno območje Drava ter razglašeno za ekološko pomembno območje. Zato je bila iz tega vidika še posebej zahtevna. Območje Meljskega hriba je Mestna občina Maribor že v preteklosti razglasila za naravni rezervat, država pa za območje naravne vrednote posebnega pomena. Na območju Meljskega hriba se je zbirala devet različnih vrst ujed ter gnezdi 61 vrst ptic, med katerimi jih je kar 13 uvrščenih na rdeči seznam ogroženih ptičjih vrst v Sloveniji. Del investicije je posegal v zavarovano območje krajinskega parka Drava in na območje naravnih vrednot reke Drave. Stara rečna struga Drave je opredeljena kot zoološka, hidrološka in ekosistemska naravna vrednota državnega pomena. Gre za t.i. ornitološko lokaliteto na podorni lapornati steni, kjer živijo številne zaščitene živalske vrste, kot so koščični škratec, močvirski krešič, grbasti okun, plazeča zelena, vidra, vejicati netopir, veliki podkovnjak, močvirska sklednica, kapelj, bolen in kačji potočnik.

Ker je na območju Nature 2000 potrebno ohranjati obstoječi obseg in ekološke značilnosti travišč in skalnih habitatov, predvsem pa zagotoviti mir okoli gnezdišč, zlasti pa ne vznemirjati občutljivih vrst, je morala biti sama gradnja ceste organizirana tako, da so se posek drevja in dela, ki so povzročala največ hrupa, izvedena izven vegetacijske dobe in gnezditvene sezone ptic. Tudi same tehnične rešitve so morale biti prilagojene tukaj živečim živalim. Tako je bil v sklopu projekta zgrajen tudi prvi podhod za plazilce, saj je območje nad cesto domovanje vsaj sedmim vrstam plazilcev, ki že tako ali tako zaradi izginjanja in uničevanja njihovih habitatov spadajo med najbolj ogrožene vrste v Sloveniji in Evropi. Prav vsi v Sloveniji živeči plazilci so namreč uvrščeni na rdeči seznam plazilcev, zato z uredbo o zavarovanju prostoživečih živalskih vrst prepovedano zavestno odstranjevanje ali poškodovanje struktur, ki so nujno potrebne za njihovo preživetje v določenem časovnem obdobju dneva ali leta, ko plazilci mirujejo, počivajo ali hibernirajo. V okviru pogojev in soglasij, ki jih je investitor pridobil v upravnem postopku pridobitve gradbenega dovoljenja za gradnjo ceste, je Zavod RS za varstvo narave oblikoval predlog ukrepov za varstvo plazilcev na tem območju, ki ga je pripravilo društvo za preučevanje dvoživk in plazilcev Societas Herpetologica Slovenica. Med gradnjo je bila uresničena njihova zahteva, da se v sklopu projekta novogradnje Malečniške ceste zgradijo podhod za plazilce ter usmerjevalni zid do samega podhoda, ki plazilcem preprečuje dostop na cesto in jih usmerja k podhodu.

Slika 2: Gradnja v zavarovanem območju Natura 2000

Sam gradbeni poseg je bil zaradi krušljivosti skal na območju Malečniškega hriba zelo zahteven. Ker je bilo črpališče za centralno čistilno napravo v letu 2004 zgrajeno tako, da je posegalo v obstoječo cesto, je bilo potrebno niveleto korigirati in jo odmakniti severno od črpališča. Zaradi zapletov z umestitvijo črpališča je Direkcija RS za ceste kot investitor gradnje od Mestne občine Maribor zahtevala, da pridobi nova zemljišča, ki jih je zahtevala sprememba poteka ceste. Skupaj s posodobitvijo ceste so bili obnovljeni tudi obstoječi komunalni vodi, ki so položeni v cestno telo. Mestna občina Maribor je ob tem skupaj s svojimi javnimi komunalnimi podjetji izvedla še novogradnjo plinskega in nizkonapetostnega omrežja ter zagotovila gradnjo meteornege kanala za odvodnjo zalednih voda v skupni dolžini 370 m.

Na podlagi projektne dokumentacije iz leta 2006 je bilo predvideno priključevanje ceste na obstoječi Dravski most v obliki klasičnega trikrakega semaforiziranega križišča, saj izvedba klasičnega krožnega križišča zaradi prostorske omejenosti ni bila mogoča. Na podlagi tehničnih specifikacij za krožišča, ki so bile potrjene v začetku junija 2012, je bilo namesto trikrakega križišča pri Dravskem mostu izvedeno "mini krožno križišče", ki danes zagotavlja večjo pretočnost prometa.

Slika 3: Mini krožno križišče Meljske ceste in Malečniškega mosta

Za izvedbo gradbenih del sta bili v novembru 2010 z izvajalcem SGP Pomgrad d. d. podpisani dve pogodbi, pri prvi je investitor Direkcija RS za ceste in Mestna občina Maribor sofinancer, vrednost pogodbenih del vključno z izgradnjo mini krožišča znaša 4,06 mio EUR, od navedenega zneska Evropski sklad za regionalni razvoj prispeva sredstva v višini 3,45 mio EUR oz. 85 % upravičenih izdatkov, Mestna občina Maribor pa sredstva v višini 215.186 EUR. Pri drugi pogodbi, kjer je šlo za ureditev kanalizacije in plinovoda, pa je bila investitor Mestna občina Maribor.

Slika 4: Dokončana Meljska cesta z galerijo in kolesarsko stezo

Pričakovani socialno-ekonomski cilji izgradnje nove cestne infrastrukture so bili predvsem višji nivo uslug ceste, skrajšanje potovalnih časov, vpliv na razvoj območja. Z modernizacijo ceste so se razbremenili obstoječi mostovi preko Drave, ki so v Mariboru pri prehajanju prometa iz levega na desni breg in obratno predstavljali ozko grlo. Z izgradnjo Malečniške ceste so se škodljivi vplivi na okolje zmanjšali. Ekonomska analiza investicijske dokumentacije je pokazala, da je investicija ekonomsko upravičena. Ekonomska interna stopnja donosnosti je znašala 8,7 %. Prometne obremenitve upoštevane v investicijski dokumentaciji, so bile povzete po prometni študiji »Kapacitetna preveritev omrežja na območju mestne občine Maribor z upoštevanjem AC odsekov Pesnica – Slivnica« iz avgusta 2004.